

Offentliggjort første gang i *Grundtvigs Værker* version 1.14, april 2019

Indledningen er redigeret af Klaus Nielsen og Jon Tafdrup

Tilsyn ved cand.theol., adj. professor (i dansk salme- og kirkehistorie) Jørgen Kjærgaard

Denne pdf er en læseversion af værkets indledning. Værket findes digitalt med punktkommentarer, tekstredigering og faksimiler på www.grundtvigsværker.dk

PDF ved Kim Steen Ravn

Copyright: *Grundtvigs Værker* 2024

Indledning til “Søde Jesu, Davids Rod!”

ved Else Riisager

Indhold

- 1 Udgivelsen
- 2 Salmen og dens forlæg
- 3 Personlige forbindelser og nye salmesamlinger
- 4 Anvendt litteratur

1 Udgivelsen

Salmen “Søde Jesu, Davids Rod!” på én strofe er, så vidt vides, den første salme af Grundtvig, der blev offentliggjort første gang i en salmesamling. Den udkom i 1831 som nr. 3 i Ludvig Christian Müllers *Udvalg af Danske Psalmer*. Udgivelsen var et hæfte i lommeformat (ca. 14,5 x 9 cm) og rummede 25 numre på sine 58 sider. I samlingen, der fortrinsvis talte salmer af Thomas Kingo og Hans Adolph Brorson, var endvidere genoptrykt Grundtvigs “Et Barn er født i Bethlehem” fra 1820 og “Det kimer nu til Jule-Fest” fra 1817 som henholdsvis nr. 4 og 5.

2 Salmen og dens forlæg

“Søde Jesu, Davids Rod!” var en bearbejdelse af fjerde strofe af Kingos salme “Store Gud og Frelsermand”. Denne salme var af Kingo udgivet til at blive brugt i forbindelse med evangeliet til fjerde søndag i advent og stod trykt i hans *Vinter-Parten* (1689), s. 101 f. Mens der i Kingos salmestrofe bedes om, at Jesus vil tage bolig i den syngendes hjerte, udvider Grundtvig strofens indhold til i fortættet form at angive, hvem Jesus er.

Også de to øvrige salmer af Grundtvig i Müllers salmesamling var bearbejdelser, som Grundtvig havde lavet med forlæg i ældre salmer og derved skabt nye, selvstændige salmer (se indledningen til [“Jule-Sang for christne Børn”](#) og til [“Morten Luthers Jule-Psalme”](#)).

Det lille salmevers blev meget populært og udkom i adskillige udgivelser i Grundtvigs levetid, ligesom det også kan findes i *Den Danske Salmebog* som nr. 92.

3 Personlige forbindelser og nye salmesamlinger

Det var næppe tilfældigt, at det var Müller, der kom til at udgive salmesamlingen *Udvalg af Danske Psalmer*. Den unge teolog fremviste store anlæg og erfaringer som underviser. I 1831 var han huslærer for Grundtvigs sønner og hørte således til den gruppe af unge teologer og andre kristeligt interesserede, der færdedes jævnligt i Grundtvigs hjem.

På denne tid var Grundtvig og hans tilhængere optaget af, hvordan der kunne ske en fornyelse af salmesangen, som rakte bag om den autoriserede *Evangelisk-kristelig Psalmebog* (1798) til den ældre, danske salmetradition. Der var behov for nye salmer og bearbejdelser af ældre, der kunne anvendes ved husandagt, undervisning og i visse af vækkelsesbevægelserne. J.C. Lindberg, der havde været lærer for Müller og allerede haft et langvarigt samarbejde med Grundtvig, udgav i efteråret 1831 to salmesamlinger, *Nogle danske og tydske Psalmer udgivne til Brug ved Huus-Andagt* og *Zions Harpe*. I 1832 udkom den lidt større samling *Historiske Psalmer og Riim til Børne-Lærdom*, udgivet af stud.theol. L.C. Hagen, der som Müller underviste Grundtvigs børn.

Læs mere

Om arbejdet på at forny salmesangen i denne periode i Grundtvigs kreds kan der f.eks. læses i Hansen 1937-1966, bind 1, s. 163-167, og i indledningen til [Historiske Psalmer og Riim](#).

4 Anvendt litteratur

- *Den Danske Salmebog* (2002). København.
- *Evangelisk-kristelig Psalmebog, til Brug ved Kirke- og Huus-Andagt* (1798). København.
- Grundtvig, N.F.S. (1817) “Morten Luthers Jule-Psalme [Det kimer nu til Jule-Fest]” i *Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn*, 23. december, nr. 102, sp. [1617]-1620. København.
- Grundtvig, N.F.S. (1820) “Jule-Sang for christne Børn [Et Barn er født i Bethlehem]” i *Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn*, 23. december, nr. 103, sp. [1633-1634]. København.

- Hagen, L.C. udg. (1832) *Historiske Psalmer og Riim til Børne-Lærdom*. København.
- Hansen, Uffe (1937-1966) *Grundtvigs Salmedigtning. Dens Historie og Indhold*, bind 1-3. Odense og København.
- Kingo, Thomas (1689) *Danmarks og Norges Kirkers Forordnede Psalme-Bog. Vinter-Parten. Efter sær Kongel. Befalning, af Salig D. Mort. Luthers, saa og andre Gudfrygtige Lærde Mænds Sange og gamle Kirke-Psalmer sammendragen, og med en stoor Deel til Højtiderne, Søndagene og Fasten igiennem forbedret*. Odense.
- Lindberg, J.C. udg. (1831) *Nogle danske og tydske Psalmer udgivne til Brug ved Huus-Andagt*. København.
- Lindberg, J.C. udg. (1831) *Zions Harpe. En Jule-Gave til den christne Menighed*. København.
- Müller, Ludvig Christian (1831) *Udvalg af Danske Psalmer*. København.
- *Vinter-Parten*, se Kingo, Thomas (1689).